

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ (СПТ) ДЛЯ ДІТЕЙ, ТРАВМОВАНИХ НАСЛІДКАМИ ВІЙНИ

Петринич Олена Григорівна,

старша викладачка кафедри психології та соціально-гуманітарних наук
Львівського інституту Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
<https://orcid.org/0000-0002-6426-5548>

Гнатко Микола Митрофанович,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології
та соціально-гуманітарних наук
Львівського інституту Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
<https://orcid.org/0009-0001-4767-9685>

У статті розглянуто та проаналізовано наявність різноманітності видів тренінгів, що спрямовані на допомогу у сфері комунікації. Більш популярніші та використовувані тренінги СПТ використовуються для розвитку професійних навичок у продажах, ораторському мистецтві, для командоутворення, особистісного зростання тощо. До окремої категорії варто віднести соціально-психологічні тренінги, які є ефективними засобами у розвитку та формуванні навичок побудови міжособистісних контактів у штучно створених групах за участю тренера.

У статті зазначено, що станом на тепер фахова наукова література містить різноманітні варіанти тлумачення поняття соціально-психологічного тренінгу. Вони виокремлюються в три групи в залежності від основної мети: тренінгова група цілеспрямованого формування компетентностей учасників у комунікативній сфері; методика навчання поведінкових навичок для здійснення навчальної та професійно-трудової діяльності; спосіб групового розвитку навичок цілеспрямованого пізнання та розвитку власної особистості.

Травма у дітей може бути результатом будь-якого виду та насильства чи його свідчення, нехтування та інших негативних впливів. Кожний тип травми негативно впливає на розвиток дитини та призводить до переживання довготривалих наслідків. Часто травма у дітей виникає через сімейні проблеми та непередбачувані випадки. Сучасне українське суспільство, зокрема діти, переживають травму війни.

Розпізнавання травми у дітей є складним процесом, оскільки симптоми можуть мати прояви на фізичному рівні у вигляді головного болю чи болю у животі, відчуття тривоги, замкнутості, агресії та труднощі з концентрацією.

За допомогою підібраних психологічних вправ, ігор та дискусій учасники можуть через зворотний зв'язок побачити себе зі сторони й оцінити власні проблеми очима інших. В умовах тренінгової групи стає можливим безпечно приміряти на себе багато нових ролей та набуті необхідних умінь і навичок для спілкування.

Ключові слова: соціально-психологічний тренінг, психологічна травма, комунікативні вміння, розвиток навичок.

Petrynych Olena, Hnatko Mykola. Features of conducting socio-psychological training (SPT) for children traumatized by the consequences of war

The article examines and analyzes the existence of a variety of types of training aimed at helping in the field of communication. The more popular and widely used CBT trainings are used to develop professional skills in sales, public speaking, team building, personal growth, etc. A separate category should include socio-psychological trainings, which are effective tools for developing and forming skills for building interpersonal contacts in artificially created groups with the participation of a trainer.

The article states that currently, professional scientific literature contains various interpretations of the concept of social and psychological training. They are divided into three groups depending on the main goal: a training group for the purposeful formation of participants' competencies in the communicative sphere; a methodology for teaching behavioral skills for carrying out educational and professional activities; a method for group development of skills for purposeful cognition and development of one's own personality.

Trauma in children can be the result of any type of violence or witnessing it, neglect, etc. Each type of trauma negatively affects the child's development and leads to experiencing long-term consequences. Often, trauma in children occurs due to family problems and unforeseen events. Modern Ukrainian society and children in particular are experiencing the trauma of war.

Recognizing trauma in children is a complex process, as symptoms can manifest themselves on a physical level in the form of headaches or stomachaches, feelings of anxiety, withdrawal, aggression, and difficulty concentrating.

With the help of selected psychological exercises, discussion games, participants can see themselves from the outside through feedback and evaluate their own problems through the eyes of others. In the conditions of a training group, it becomes possible to safely try on many new roles and acquire the necessary skills and abilities for communication.

Key words: socio-psychological training, psychological trauma, communication skills, skill development.

Постановка проблеми. Соціально-психологічний тренінг має ряд переваг, що забезпечує цілеспрямований розвиток особистості шляхом якісного оволодіння практичними соціальними та психологічними навичками та звичками поведінки в соціумі. Створення умов відчуття безпечності та контрольованості є цими перевагами.

Сучасний стан, в якому перебуває населення України, сповнене травмуючими ситуаціями, що несуть постійну загрозу, відчуття незахищеності, стабільно негативно відображаються на особистості дорослих і дітей та потребують психологічної допомоги для мінімізації наслідків [1, с. 96].

Травма, отримана в дитинстві, може мати глибокий відгук та вплив, відображаючись негативно на фізичному, емоційному, когнітивному та соціальному зростанні. Попри це, при якісній психологічній підтримці вони можуть опанувати наслідки та відчувати себе здоровими та повноцінними особистостями.

Метою дослідження є теоретичний аналіз теорії, методології і практики проведення соціально-психологічного тренінгу та спроби окреслити особливості застосування даного виду тренінгу з категорією дітей, травмованих наслідками війни.

Результати дослідження. Дослідження теорії та практики тренінгової діяльності здійснювали такі вчені Т. Зайцева, Є. Карпенко, К. Левін, І. Матійків,

К. Мілютіна, О. Сидоренко, М. Форверг, С. Харин тощо. Тренінгова діяльність психолога з віковою категорією дітей цікавила Є. Карпенко, З. Ковальчук, Е. Лютову, С. Коробко, І. Мамайчук [1, с. 98].

Для розуміння необхідності та доцільності застосування соціально-психологічного тренінгу з дітьми, які стикаються з травматичними переживаннями під час війни, необхідно проаналізувати феномен психологічного тренінгу, його відмінність від інших видів психологічної допомоги, специфіку та особливості дитячої психології тощо. Окрім того, доречно ознайомитись з особливостями явища травми в дитячому віці, специфіку реагування на неї, особливості та тривалість переживання її наслідків.

Аналіз результатів дослідження. Наслідки від пережитих травм відображаються на формуванні особистості дитини глибоко та тривало. Стикнувшись з травматичними ситуаціями одного разу, в подальшому діти матимуть ускладнення в емоційній регуляції, розвитку пізнавальної сфери, комунікативних здібностей та при побудові соціальних стосунків та взаємин. Зростає ймовірність розвитку проблем із ментальним здоров'ям. Наприклад, високий рівень немотивованої тривоги, депресії або посттравматичний стресовий розлад. Часто досвід переживання травми негативно відображається на вмінні дитини формувати здорову прив'язаність, надмірний контроль та вміння довіряти в майбутньому. Саме

своєчасне доречне втручання спрямоване на соціально-психологічну підтримку дітей, сприятиме зниженню довгострокових наслідків та сприятиме формуванню резильєнтності та зціленню [2; 3; 4].

При допомозі дітям, які пережили травмуючі ситуації, потрібно дотримуватись принципів, що проявляються у чутливому ставленні до дітей при створенні довіри, безпеки, підтримки, співпраці та розширенні досвіду [4, с. 25].

Застосування тренінгових вправ, що беруть до уваги досвід переживання травми дітьми, орієнтоване в першу чергу на створення атмосфери безпеки та середовища, що підтримує. Може реалізовуватись в школах, дошкільних та медичних закладах. Працівники перелічених установ мають пройти навчання щодо вміння розпізнавати прояви травм у дітей та адекватно й коректно реагувати на них, щоденно інтегрувати підтримуючі практики у роботу.

Історія психологічної допомоги у груповій формі почалась в 1940-х рр. XX ст. Найбільший вклад у розвиток тренінгу як самостійної галузі практичної психології здійснили К. Левін, К. Роджерс, Л. Бредфорд, Р. Ліппіт. Досліджуючи групову динаміку та міжособистісні відносини в навчальних тренінгових групах, К. Левін помітив, що швидші та якісніші зміни відбувались не в окремому учаснику групи, а в групі. Його ідеї полягають в тому, що для формування нової поведінки люди мають мати змогу зрозуміти як їх бачать інші [5; 6; 7]. У практику групового навчання в тренінгу покладено теорію групової динаміки К. Левіна та клієнтцентрована терапія К. Роджерса. Високі показники ефективності досягнутих змін в сфері міжособистісних відносин сприяли заснуванню Національної навчальної лабораторії в США.

Тренінгові групи створені для забезпечення можливості безпечного експериментування з власними звичками, поведінковими навичками. Таким чином після отримання інформації та інструкцій від ведучого групи учасники при підтримці інших виконують вправи, завдання тощо. В процесі цього спілкування та самопізнання відбувають глибокі зміни, особистісне зростання та більш якісна комунікація з іншими [4, с. 7].

Базовими інструментами в проведенні тренінгу виокремлюються рольові ігри. Вони включають елементи драматизації, творчості, що спрямовані на розвиток компетентності у спілкуванні. Вклад М. Форверга та його послідовників, сприяв виокремленню основних п'яти типів СПТ [4; 7]:

1. Групи прийняття зразків поведінки певного типу професії. Мета участі в тренінгу даного виду – це зміна когнітивних структур регуляції поведінки. Основна увага приділяється не особистим проблемам учасників, а опрацювання безпосередніх професіональних труднощів.

2. Групи розвитку вмінь в управлінні та вирішенні приватних завдань психопрофілактики шляхом аутогенного тренування. Цей тренінг цілеспрямовано стимулює групову динаміку для вироблення звички керування саморозвитком.

3. Групи розвитку навичок психогігії та психопрофілактики для керівників. Мета діяльності таких груп знижувати ризики та наслідки професійних стресів.

4. Групи розвитку та формування комунікативних навичок та соціальної компетентності. Вони можуть стосуватись професійних і особистісних проблем учасників.

5. Групи розвитку навичок соціальної компетентності працівників у складних умовах для формування нових способів міжособистісного спілкування.

Керівником СПТ виступає спеціально підготовлений спеціаліст у галузі групової психологічної роботи. Найбільш адекватна кількість учасників – 8–12 осіб. Це забезпечить учасникам можливість отримати час і увагу тренера та інших учасників. Комплектуючи учасників у групу, враховують цілі тренінгу, мету групи. Для дорослих учасників важливими також є такі параметри як-от: освітній і соціальний статус, однорідний розподіл щодо віку та статі.

Дотримання принципів та правил СПТ при веденні груп забезпечить та гарантуватиме успішність його реалізації. Перерахуємо та нагадаємо їх [4; 8]:

– використання ім'я та спілкування на «ти» дозволяє розвитку більш тісного спілкування між учасниками та тренером незалежно від віку, статусу та досвіду;

– принцип «тут і зараз» тобто обговорення учасниками, того, що для них

є актуальним та хвилюючим, тобто обговорюють те, що переживається кожним;

- використання «Я-повідомлення», тобто озвучення інформації від власного імені сприйняття і переживання того, що відбувається «тут і зараз»;

- конфіденційність – забезпечення безпечного спілкування всередині групи, заборона на поширення інформації про події в групі поза групою;

- відкритість у спілкуванні – обговорення того, що щиро думають і відчувають, даючи адекватний і щирий відгук, не для викликання симпатії;

- повага до учасників – уважне слухання, надання змоги закінчити свою думку, без переривання. По завершенню висловлювання можливо розпочинати дискусію;

- активність – включення учасників в інтенсивну групову взаємодію.

Вважається, що інструментом для змін, навчання та розвитку в соціально-психологічному тренінгу є сама група, яка розвивається під керівництвом тренера. Тому до особистості тренера, його знань та компетенції висуваються високі вимоги. Тренер має вирішальне значення у впровадженні і дотриманні норм та принципів функціонування тренінгової групи. Він має запускати групові процеси шляхом прямого впливу на його параметри та опосередковано – на учасників тренінгу [4, с. 10].

Позитивна динаміка в СПТ забезпечується поєднанням та комбінуванням методів інтерактивного навчання. Здобули популярність через свою дієвість такі основні тренінгові методи як мозковий штурм, дискусії, кейс-стаді, ігри, вправи, робота в парах та трійках тощо. Допоміжними заходами виступають такі як підживлення, криголами, доопрацювання тощо. На успішність виконання вправ впливає точність, зрозумілість та лаконічність подання інструкцій. Після виконання вправ в тренінгу, дуже важливо отримати зворотній зв'язок того, що відбувалось [5; 8]:

- опис переживань від виконання завдань вправ та їх пояснення;

- обговорення переживань з пошуком та поясненням того, з якими ситуаціями та досвідами вони пов'язані;

- зворотній зв'язок від учасників групи та від ведучого.

Це дає змогу усвідомити яким чином впливає конкретна вправа на всіх учасників окремо визначити їхній можливості їх подальшого розвитку та прояву під час процесу.

Зворотній зв'язок є обов'язковим компонентом СПТ, що визначає самопізнання та саморозвиток учасників. З метою надання адекватного уявлення стосовно поведінки людини зворотній зв'язок має бути інформативним і конструктивним.

Найбільш поширеними реакціями дітей, які пережили тривожні події, є порушення сну, переживання немотивованої тривоги, депресивні відчуття, частий плач, відстороненість та ізоляції від людей, проблеми з когнітивними процесами (увага, пам'ять, мислення), регрес в поведінці. Переважно діти самостійно справляються з тривожними подіями і не мають негативних наслідків для психіки. Однак, якщо травмуючі ситуації стають тривалими та хронічними, то в таких випадках потрібний психологічний супровід. Ментальні проблеми, що можуть виникнути в таких умовах варто вчасно помітити та надати змогу отримати допомогу на початкових стадіях, з метою зниження ризиків розвитку більш стійких та серйозніших проблем з психічним здоров'ям [4, с. 9].

Тренінг для дітей, що пережили стрес та травми чи то через стихійні лиха, чи то конфлікти, чи інші негативні явища та інциденти, спричинені війною, мають формувати набір навичок та компетенцій поетапно і охоплювати різні напрямки. Працюючи з дитиною, потрібно прагнути сприймати її з теплотою та щирістю, намагаючись встановити з нею взаєморозуміння. Дитину слід розглядати людину, а не як розлад чи проблему.

Перша психологічна допомога дітям надається індивідуально, а не в групі. Вона відбувається відразу після травмуючої ситуації в будь-якому безпечному місці (школа, дитячий центр, лікарня, табір для біженців). В таких умовах груповий соціально-психологічний тренінг не проводиться. Він має проводитись з підбіраною групою та спланованими інструментами та засобами, розкладом тощо.

Під час навчання в СПТ учасники, що мали травматичний досвід, можуть отримати психоедукацію стосовно пристосування до нових умов, адаптації, навичок знайомства з новими людьми, як долати негативні емоції, соціальну тривогу, відновити довіру, зрозуміти що таке ресурс та що індивідуально для них виступає ресурсом. Крім інформації вони тренують відповідні навички.

СПТ часто називають тренінг соціальних навичок. По суті, тренінг соціальних навичок зосереджений на навчанні людей спілкуванню, взаємодії та взаємодії з іншими людьми в різних середовищах. Загальні цілі тренінгу соціальних навичок включають покращення міжособистісних стосунків, вдосконалення комунікативних навичок та формування впевненості в собі.

Загальному для молодого покоління розвиток соціальних навичок є життєво важливим для орієнтування в соціальних ситуаціях. Навчання дітей ефективним навичкам спілкування та взаємодії з раннього віку закладає основу для здорових стосунків та успіху в школі.

Відчуття соціальної тривожності внаслідок переживання травми може знизити існуючі комунікативні навички. Пережитий травматичний досвід може безпосередньо негативно відображатись на поведінці в суспільстві попри рівень навичок. Діти можуть проявляти менший інтерес до соціальної взаємодії, що знову знижує можливості їх розвивати та відчувати впевненість. Діти можуть розуміти, що зоровий контакт в розмові важливий, але не підтримувати його через страх. Оскільки комунікативні навички є базою для соціальної взаємодії. Тому їх можна сформуванати або відновити незалежно від віку.

Доведено, що СПТ – це структурований підхід, розроблений для покращення міжособистісних навичок та покращення здатності людини ефективно взаємодіяти з іншими. Важливість цих навичок, як в особистому, так і в професійному середовищі, неможливо переоцінити, оскільки вони суттєво впливають на продуктивність, баланс між роботою та особистим життям і загальне благополуччя [4].

Доречнішим був би початок проведення СПТ з виявлення конкретних дефіцитів та

порушень комунікативних навичок. Психолог може діагностичними методами, анкетами або у ході бесіди визначити які найскладніші соціальні взаємодії або навички, що можна покращити. Це слугує орієнтиром у актуальних цілях для розвитку соціальних та комунікативних вмінь в житті.

Визначення мети тренінгу з конкретною групою дітей травмованими наслідками війни підбираються методи та інструменти для покращення у них соціальних навичок. Тренер як зразок для наслідування має описати навичку, пояснити як її виконувати, тобто змодельовати бажаний зразок поведінки. Складний для повторення зразок (ведення бесіди) можна розділити на частини (знайомство, представлення себе, формулювання запитань, завершення бесіди). До уваги також береться невербальна поведінка. Навчають її розуміти та доречно застосовувати.

Найбільш затребувані методи соціально-психологічного тренінгу: [4, с. 17]:

Поведінкова репетиція: відпрацювання, тренування в рольовій грі навичок поведінки в майбутніх можливих ситуаціях.

Інструктаж: теоретичне навчання, що проявляється в роз'ясненні моделі бажаної поведінки.

Коригувальний зворотній зв'язок: дає оцінку правильності розуміння та внесення доповнень у виконання вправ.

Позитивне підкріплення: слугує визнанням досягнень у формуванні навичок комунікативної сфери.

Домашні завдання: підтримання навичок та можливість практикування з подальшим отриманням зворотного зв'язку.

Розвиток наполегливості. Звичка поступатись викликає зниження самооцінки та дискомфорт та виступає на заваді самоствердження. Тому розвиток асертивності знижуватиме відчуття тривожності і допоможе врахувати потреби більшості.

Невербальна комунікація: робота над тренуванням більш «відкритих» сигналів, що свідчитимуть про відкриту та дружню позицію, відсутність ворожості та замкнутості.

Усне вербальне спілкування – як прояв основи для побудови стосунків, встановленню контактів.

Самопрезентація – це спосіб впевнено подавати позитивну інформацію стосовно якостей та властивостей власної особистості є корисною соціальною навичкою.

Активне слухання: розвиток уважності при слуханні, розумінні та формулюванні питань до співрозмовників.

Результати СПТ є ефективнішим, коли він використовується як частина комплексної програми допомоги, що включає кілька компонентів.

Підсумовуючи, СПТ є безцінним ресурсом для людей, які прагнуть особистісного та професійного зростання. Покращуючи комунікацію, зміцнюючи впевненість у собі та покращуючи міжособистісні стосунки, тренінги з соціальних навичок допомагають людям легко орієнтуватися в соціальних ситуаціях.

Висновки. Отже, узагальнюючи можемо зазначити, що СПТ є методом активного способу навчання та впливу на особистість учасників, що відбувається в безпечному середовищі. Зміни відбуваються цілеспрямовано та контрольовано тренером групи. Мета змін – це розвиток звичок, навичок, вмінь, поведінки особистості для оптимізації їх соціально-психологічного комфортного перебування в соціальних спільнотах.

Розвиток соціальних навичок в тренінгу сприяє переосмисленню соціальних практик, знижую тривожність та негативні емоційні переживання, що можуть виникати при комунікації. Більші та триваліші результати будуть досягнуті та збережені при комплексному підході, тобто при використанні інших методів психотерапії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Петринич О. Г., Доріна Л. Л. Проведення соціально-психологічного тренінгу (СПТ) для дітей травмованих наслідками війни. *Теоретичні й практичні аспекти економіки, права та психології сучасності*: Матеріали мультидисциплінарної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (15 травня 2025 р.). Львів: МАУП, 2025. 132 с. С. 98–101.
2. Діти та війна: Навчання технік зцілення: посібник. URL: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/dity_fin_ispp-1.pdf
3. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 178 с.
4. Доріна Л.Л. Психологічні особливості проведення соціально-психологічного тренінгу (СПТ) для дітей травмованих наслідками війни Кваліфікаційна робота. ЛІ МАУП, 2025. Львів. 77 с.
5. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Навчальний посібник. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/4053/1/%D0%9C%D0%A1%D0%9F%D0%A2%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
6. Зливков В., Ліпінська С., Лукомська С. Сучасні тренінгові технології: інтегративний підхід. Київ. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2020. 210 с.
7. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу : навч. посіб. Київ : МАУП, 2004. 192 с.
8. Матійків І. М. Тренерська майстерність: теорія і практика. Технологія проведення тренінгів. Львів : СПОЛОМ, 2021. 280 с.

REFERENCES:

1. Petrynych, O. G., & Dorina, L. L. (2025). Provedennya sotsial'no-psykholohichnoho treninhu (SPT) dlya ditey travmovanykh naslidkamy viyny [Conducting socio-psychological training (SPT) for children traumatized by the consequences of war] *Teoretychni y praktychni aspekty ekonomiky, prava ta psykholohiyi suchasnosti: Materialy mul'tydystrylinarnoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi zdobuvachiv vyshchoyi osvity*. Lviv: MAUP. 98–101 p. [in Ukrainian].
2. Dity ta viyna: Navchannya tekhnik ztsilennya: posibnyk. (2014) [Children and War: Teaching Healing Techniques: A Guide]. Retrieved from: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/dity_fin_ispp-1.pdf [in Ukrainian].

3. *Tekhnolohiyi psykhoterapevtychnoyi dopomohy postrazhdalym u podolanni proyaviv posttravmatychnoho stresovoho rozladu* (2020). [*Technologies of psychotherapeutic assistance to victims in overcoming the manifestations of post-traumatic stress disorder*] monohrafiya za red. Z. H. Kisarchuk. Kyiv: Vydavnychyy Dim «Slovo», 178 p. [in Ukrainian].

4. Dorina, L.L. (2025) *Psykhologichni osoblyvosti provedennya sotsial'no-psykhologichnoho treninhu (SPT) dlya ditey travmovanykh naslidkamy viyny* [Psychological features of conducting social and psychological training (SPT) for children traumatized by the consequences of war]. Qualification work. LI Lviv: MAUP. 77 p. [in Ukrainian].

5. Afanasyeva, N.E., & Perelygina, L.A. (2015). *Teoretyko-metodolohichni osnovy sotsial'no-psykhologichnoho treninhu* [*Theoretical and methodological foundations of socio-psychological training*]. Textbook. Retrieved from: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/4053/1/%D0%9C%D0%A1%D0%9F%D0%A2%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> [in Ukrainian].

6. Zlyvkov, V., Lipinska, S., & Lukomska, S. (2020). *Suchasni treninhovi tekhnolohiyi: intehtatyvnyy pidkhid* [*Modern training technologies: an integrative approach*]. Kyiv. Nizhyn : Vydavets' PP Lysenko M.M., 210 p. [in Ukrainian].

7. Milyutina, K. L. (2004). *Teoriya ta praktyka psykhologichnoho treninhu : navch. posib* [*Theory and practice of psychological training: a manual*]. Kyiv: MAUP, 192 p. [in Ukrainian].

8. Matiykiv I. M. (2021). *Treners'ka maysternist': teoriya i praktyka. Tekhnolohiya provedennya treninhiv* [*Coaching skills: theory and practice. Training technology*]. Lviv : SPOLOM, 280 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 27.06.2025

Дата прийняття статті: 29.07.2025

Опубліковано: 10.09.2025 р.